

« zurück blättern vor »

BAKENBARDY subst. pl., ab 1816; auch *bakambarty*, *bakembardy*, *bakenbarty*, *bakiembardy*; ‘Backenbart’ – ‘baki, faworyty, zarost na policzkach’: (1816) 1962 Wiad.Bruk. 11 [*Wielki Koziróg*] w przepisany *sobie stroju: w szlafmycy [...], enigmatyczno-rzęsiste bakembardy, bródka à l’espagnole*. o (1816–1817) 1955 Potocki St.K.Świstek 60 *Przestrzec wypada, że słowa w nim [tym dziele] używane: lektura [...] bakambardy, formacja [...] nie są polskie*. o 1846 Dzierzk.Pow.II 258, DOR *Zaszedł mu drogę z uniżonością się kłaniając chudy i długi mężczyzna, którego twarz składała się z wielkiego nosa cudem jakby zawieszzonego między olbrzymimi okularami i gęstymi czarnymi bakenbartami*. o (1848) 1929 Morawski 246 *Opisywali mnie, że jestem włosów jak żuk czarnych [...], ogromnych bakenbardów, krępy i niski*. o (1857) 1872 Korz.J.Krewni 301, DOR *Starannie co dzień wygolony, nie cierpiał na twarzy swej ani niemieckich bakenbardów, ani polskiego wąsa*. o (1869) 1952 Lam Świat 52 *Pan Ksawery Papinkowski brał bowiem swoje bakenbardy, szkiełka, tuzurki i kamasze [...] z drugiej ręki to jest – naśladował we wszystkim Ser Dżemsa*. o †1887 Krasz., Sw B., *jak dwie wiechy*. o 1900 Jordan Gaj. w: Tyg.Illustr. II 38, DOR *Na bryce rozpiął się rudy, piegowaty jegomość, o gęstych czerwonych bakembardach, z odlewana fajeczką w zębach*. o [LBel.] 1953 Krzyw.I.Siew. 338, DOR *Otarł chusteczką wąsy i bakenbardy*. – Sw, DOR (przestarz.). o **Var:** *bakambarty* subst. pl., [hapax] (1816–1817) 1955 Potocki St.K.Świstek 60; *bakembardy* subst. pl., (1816) 1962 Wiad.Bruk. 11 o [LBel.] 1900 Jordan Gaj. w: Tyg. Ilustr. II 38, DOR – nur DOR (przestarz.); *bakenbardy* subst. pl., (1857) 1872 Korz.J.Krewni 301, DOR o [LBel.] (1869) 1952 Lam Świat 52 – nur DOR; *bakenbarty* subst. pl., [hapax] 1846 Dzierzk.Pow.II 258, DOR – nur DOR; *bakiembardy* subst. pl., 1861 Swil s.v. *faworyty* o †1887 Krasz., Sw – nur Sw. o **Etym:** nhd. *Backenbart* subst. m., ‘die Barthaare auf den Backen’, GRI. o **Konk:** *bakiembrody* subst. pl., zuerst geb. Sw; *bokobrody* subst. pl., bel. seit 1880, DOR, zuerst geb. SWIL; *faworyty* subst. pl., bel. seit 1859, DOR, zuerst geb. SWIL. o **Der:** *baki* subst. pl., ‘Backenbart’, (1869) 1975 Sabowski 429/16 *nosząc, jak Anglik, przyszczyżone baki*. Zuerst geb. SWIL; *bakiembardzisty* adj., [hapax] †1887 Krasz., Sw, zuerst geb. Sw; *baczki*, (*baczek*) subst. m., (1899) 1950 Reym.Ziemia I 14, DOR, zuerst geb. Sw; *bakiembardzista* subst. m., ‘Backenbartträger’, zuerst geb. Sw. o **Der** Backenbart galt lange (s. die Belege zwischen 1816 (1962) und 1869) als snobistisch. Sowohl die Kurzform *baki* als auch die partielle Lehnübersetzung *bokobrody* dürften erheblich älter als der Erstbeleg sein (vgl. bereits SWIL). Die Form *bokobrody* ist zur Hälfte eine Lehnübersetzung (*broda* ‘Bart’), zur Hälfte eine Art Lehn schöpfung (*bok* ‘Seite’, also

‘Seitenbart’, vgl. engl. *side-whiskers*), wobei eine gewisse phonologische Nähe zwischen *bak-* und *bok-* eine Rolle gespielt haben mag. Auch *bakiembrody* ist eine halbe Lehnübersetzung. Da poln. *broda* wie dt. *Bart* im Singular verwendet wird, hat bei der Überführung ins Pluraletantum entweder poln. *wąsy* (auch Singular!) oder eher engl. *side-whiskers* als Vorbild gewirkt.

« zurück blättern vor »